

Kräftgång för Ullhandskrabban (*Eriocheir sinensis*) i Väneren

Vattendagarna 2011, Skövde

Marcus Drotz, 2011-12-01

vänermuseet

På grund av sin goda förmåga att anpassa sig till olika miljöer finns krabban upptagen på IUCNs 100-lista över de mest invasionsbenägna arterna i världen.

IUCN = The International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources

vänermuseet

Skall vi bry oss??

- Ekonomiskt
  - Skador på fiskeutrustning
  - Skador på fångsten
- Ekologiskt
  - Äter bottenlevande insekter
  - Äter små kräddjur och fiskrom
  - Konkurrent om levnadsutrymmen för kräftor osv.
  - Grävande aktivitet kan skapa problem i områden med rasrisk
- Hälsomässigt
  - Bärare av en Orientaliska lungparasit

vänernuseet

Spridning från Asien

- **1912** Första fyndet utanför Kina i Tyskland
- **1920-30** Snabb spridning till Europa
- **1932** Första fyndet i Sverige
- **1935** Första fyndet i England
- **1940** Problem i Nederländerna
- **1959** Första fyndet i Frankrike
- **1973** Första fyndet i Thames i England
- **1990** Ökande fynd i USA
- **2000** Ökande fynd i Sverige

---

vänernuseet

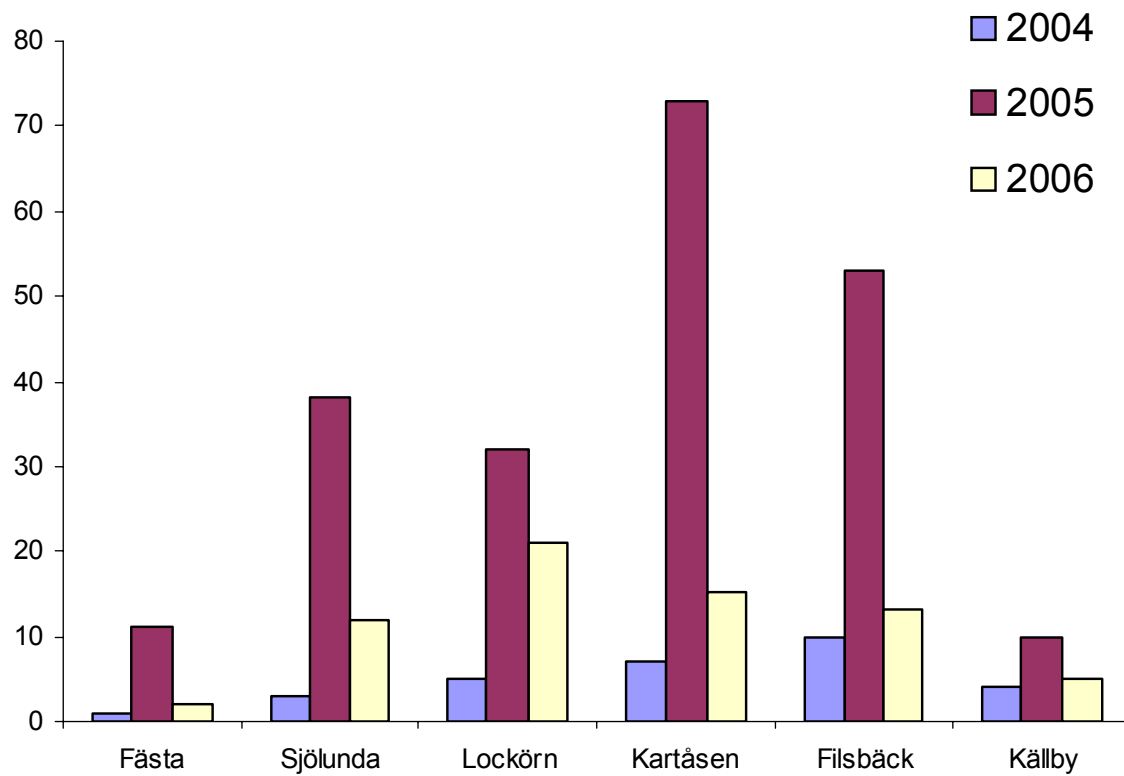
Tidiga fynd i Sverige

- **1932** Första svenska fyndet.
- **1934** Första fyndet i Skåne.
- **1934** Första fyndet i Stockholmsområdet.
- **1934** Första fyndet i Bottenhavet.
- **1936** Första fyndet på Västkusten.
- **1936** Första fyndet i Mälaren och i **sötvatten**.
- **1937** Första fyndet i Göta kanal.
- **1943** Första fyndet i Bottenviken.
- **1946** Nordligaste fyndet i Sverige.
- **1954** Första fyndet i **Vänern**.

vänermuseet

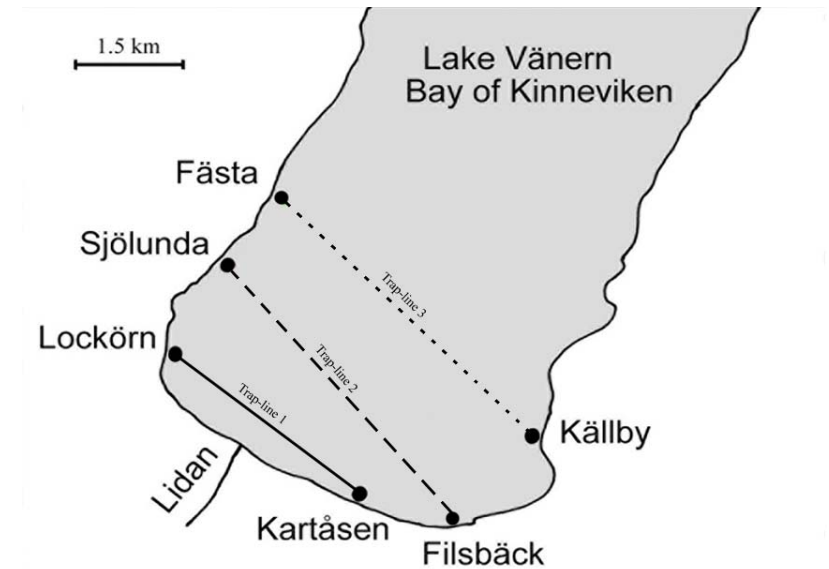
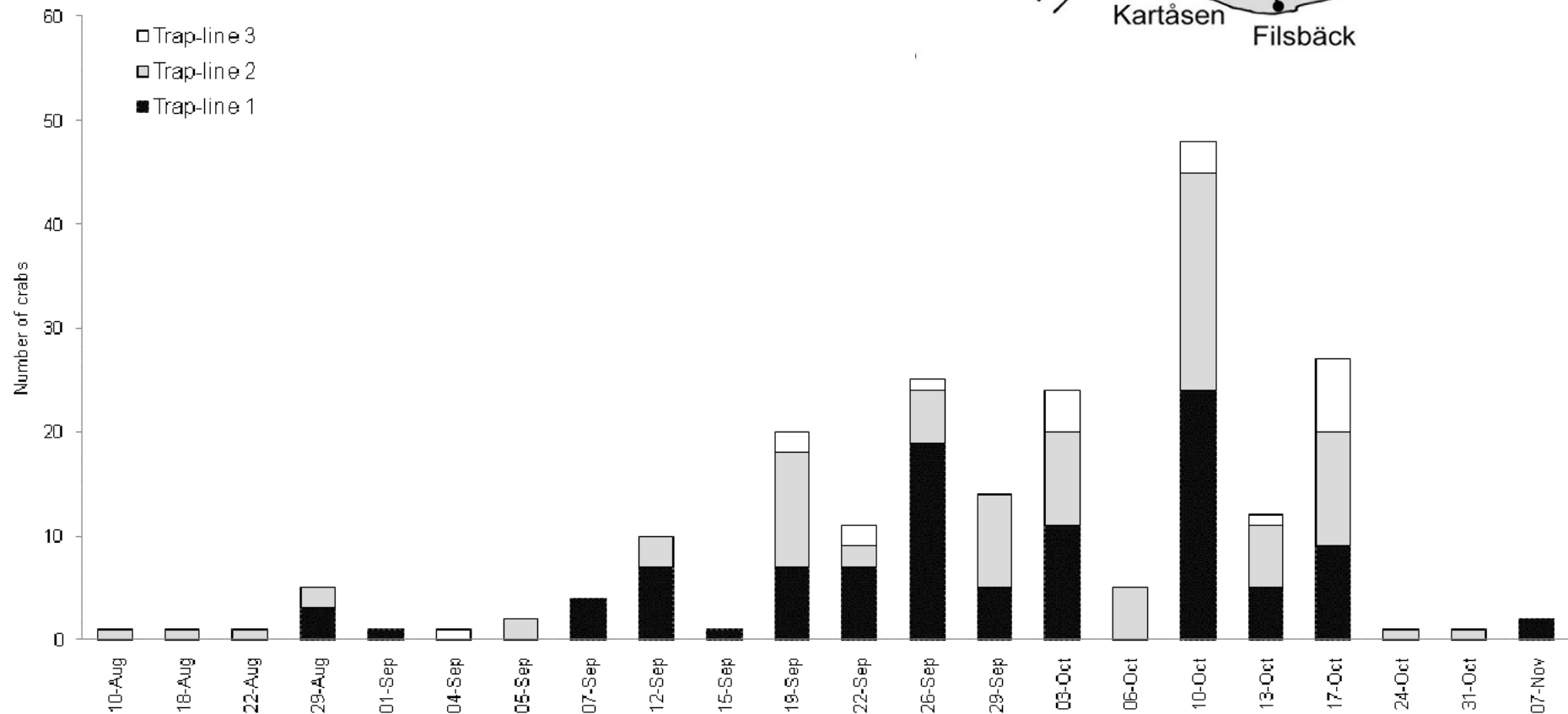

Vänern 2004

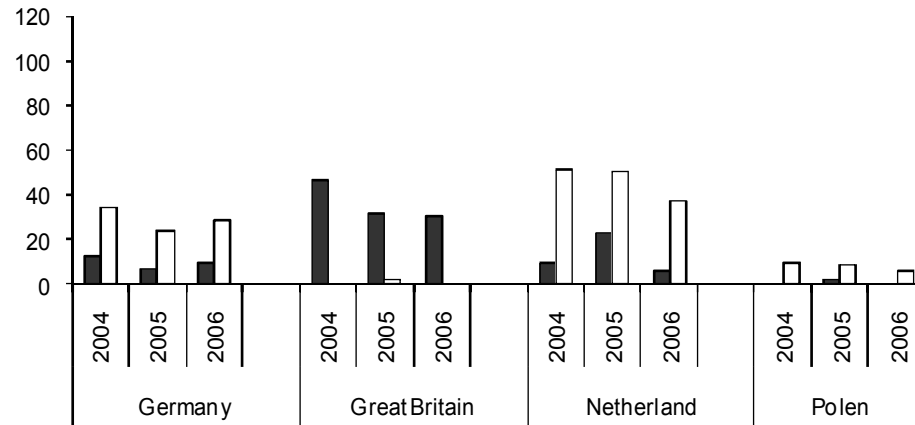

vänermuseet

Hur kom krabban till Vänern?

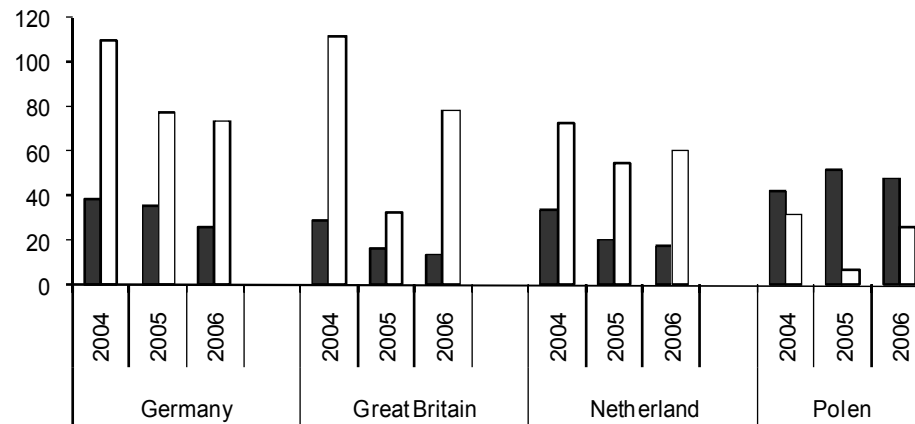

Lake Vänern

	Hamn	Land	Populationer
Vänern	Lidköping	Tyskland	Elbe & Weser
		Nederländerna	Mass
		Polen	Odra
Vänern	Kristinehamn	Storbritannien	Humber
		Tyskland	Elbe
		Nederländerna	Schelde & Ems
Mälaren	Köping	Nederländerna	Mass
		Polen	Odra
Mälaren	Västerås	Storbritannien	Humber
		Tyskland	Elbe
			Rhine
		Nederländerna	Maas
		Polen	Odra

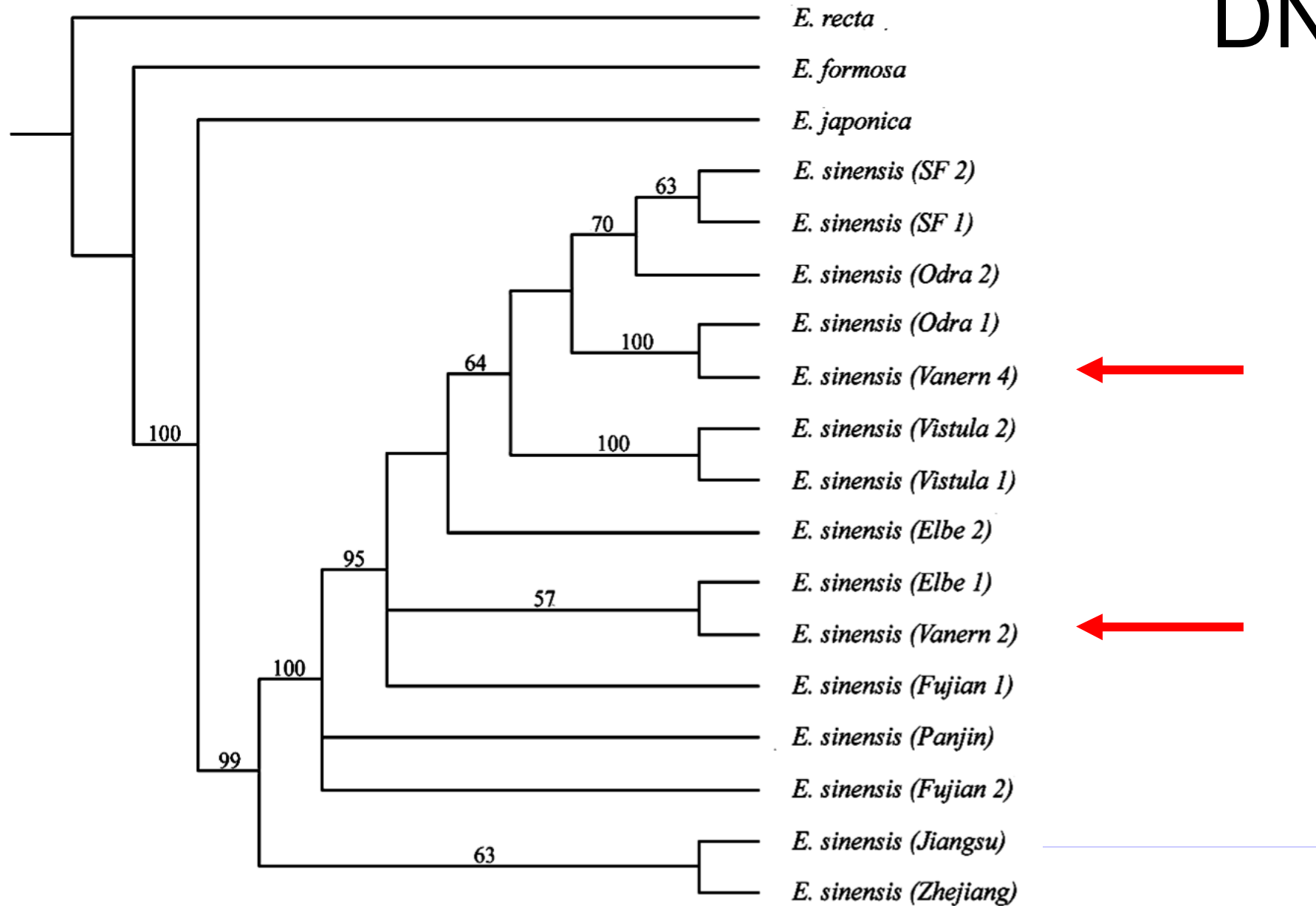
Lake Mälaren

(□) Lidköping och Västerås

vänernuseet

DNA

vanermuseet

Vem rapporterar fynd?!

Info av Björn Blomqvist

8 november 1994

Pris 7:00

Foto: BJÖRN BLOMQVIST

UNIK FÅNGST i Vättern

En unik fångst har gjorts i Vättern. På 45 meters djup har yrkesfiskaren Stig Andersson i Brevik fångat en ullhandskrabba i ett nät. Krabban hade snott in sig i nätet intill en rejäl vätternröding. Ullhandskrabban fortplantar sig i havet och lever för övrigt i floders sötvatten. Men den är ytterst sällsynt i svenska vatten.

Nu lever krabban i ett akvarium i Brevik.
Sidan 12

SLA Tisdagen den 8 november 1994

Yrkesfiskare Stig Andersson med den i Sverige unika Ullhandskrabban som fastnade i hans nät i Vättern.

Sällsynt fångst av Ullhandskrabba på 45 meters djup

- Jag har fiskat med nät i Vättern i 50 år utan att någonsin ha fångat något liknande djur, berättar yrkesfiskare Stig Andersson från Brevik.

I sin hand håller han en livs levande krabba! På 45 meters djup i vattnen mellan Brevik och Åmberg fastnade krabban häromveckan i nylongarnet.

- Den hade snott in sig i nätet alldeles intill en rejäl vätternröding. Och tur var väl det, för det var den sprattlande rödingen som gjorde att jag upptäckte krabban, berättar Stig.

Nu för tiden dras nät ombord med motorkraft och inte med handkraft som förr i tiden. Allt levande som inte ser ut som fisk mals sönder mellan tunga och roterande rullar.

Närmare efterforskningar har visat att det klart och tydligt är en Ullhandskrabba (*Eriocheir sinensis*) som Stig fångat och den är synnerligen sällsynt i svenska vatten. Detta bekräftas också av den i Sverige kände fiskeribiologen Curt Wendt som kommer att undersöka fångsten närmare.

Man känner lätt igen Ullhandskrabban på att dess klor är klädda med hår. Den

Så här ser den ut, Ullhandskrabban som fångades i Vättern häromveckan, en unik fångst i Sverige.

finns i Tyskland och Frankrike och några öststatländer, där den av misstag introducerats i rinnande vatten.

Enstaka exemplar

Enstaka exemplar finns på andra ställen. Den blir 7,5 centimeter lång och 8-9 centimeter bred. Exemplaret från Vättern är cirka sex centimeter lång och åtta centimeter bred. Ullhandskrabban fortplantar sig i havet och återvänder sedan till flodernas sötvatten där den lever i gångar som den gräver.

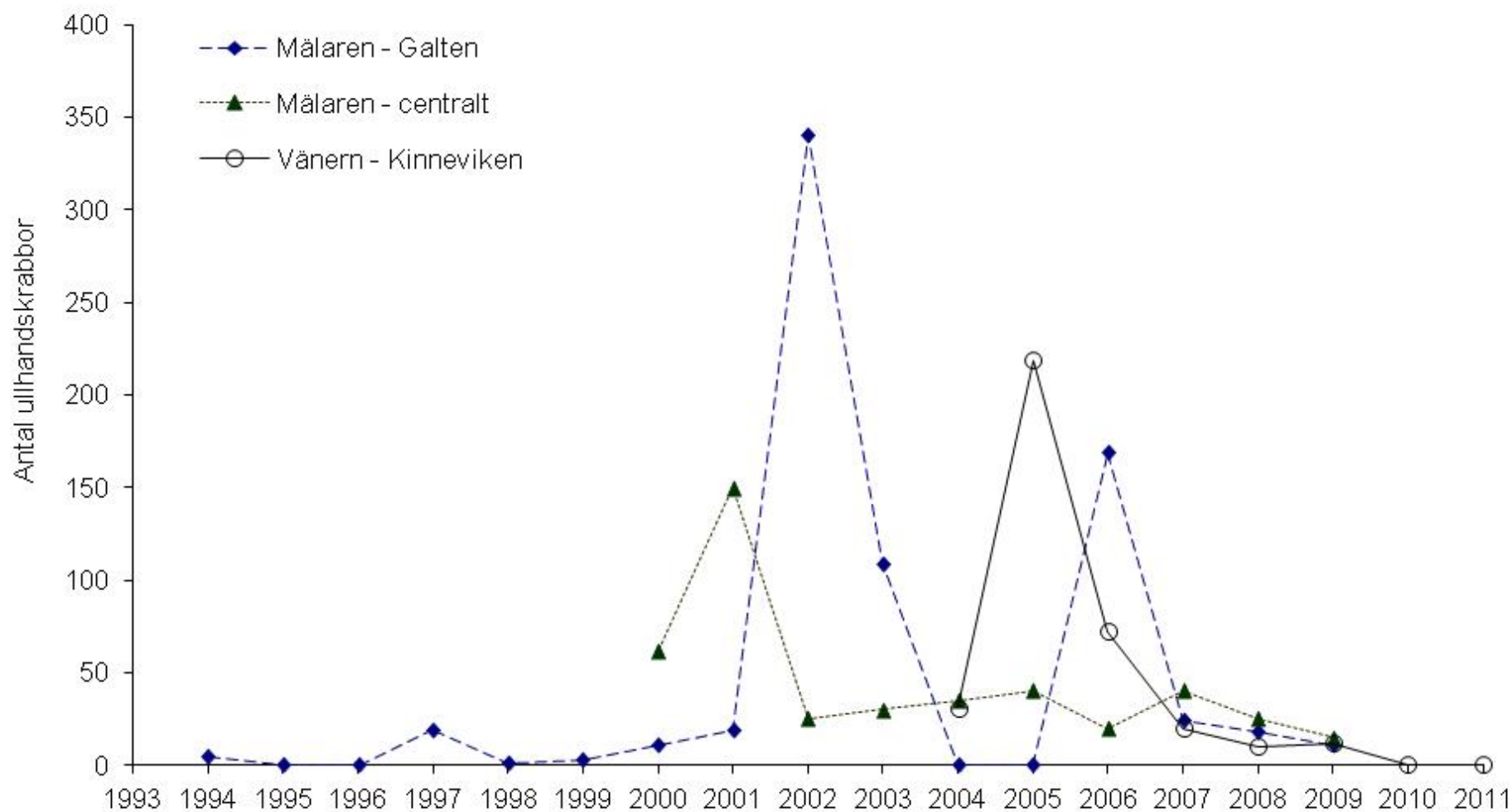
Hur Ullhandskrabban hamnat i Vättern är en gåta.

En rimlig förklaring kan vara att den förts hit fastskrupen på botten av någon båt från kontinenten som turistskeglat på Göta Kanal och Vättern.

- Den "söta vättern-krabban" har nu fått ett eget akvarium hos mig i Brevik där den redan ser ut att trivas, avslutar Stig.

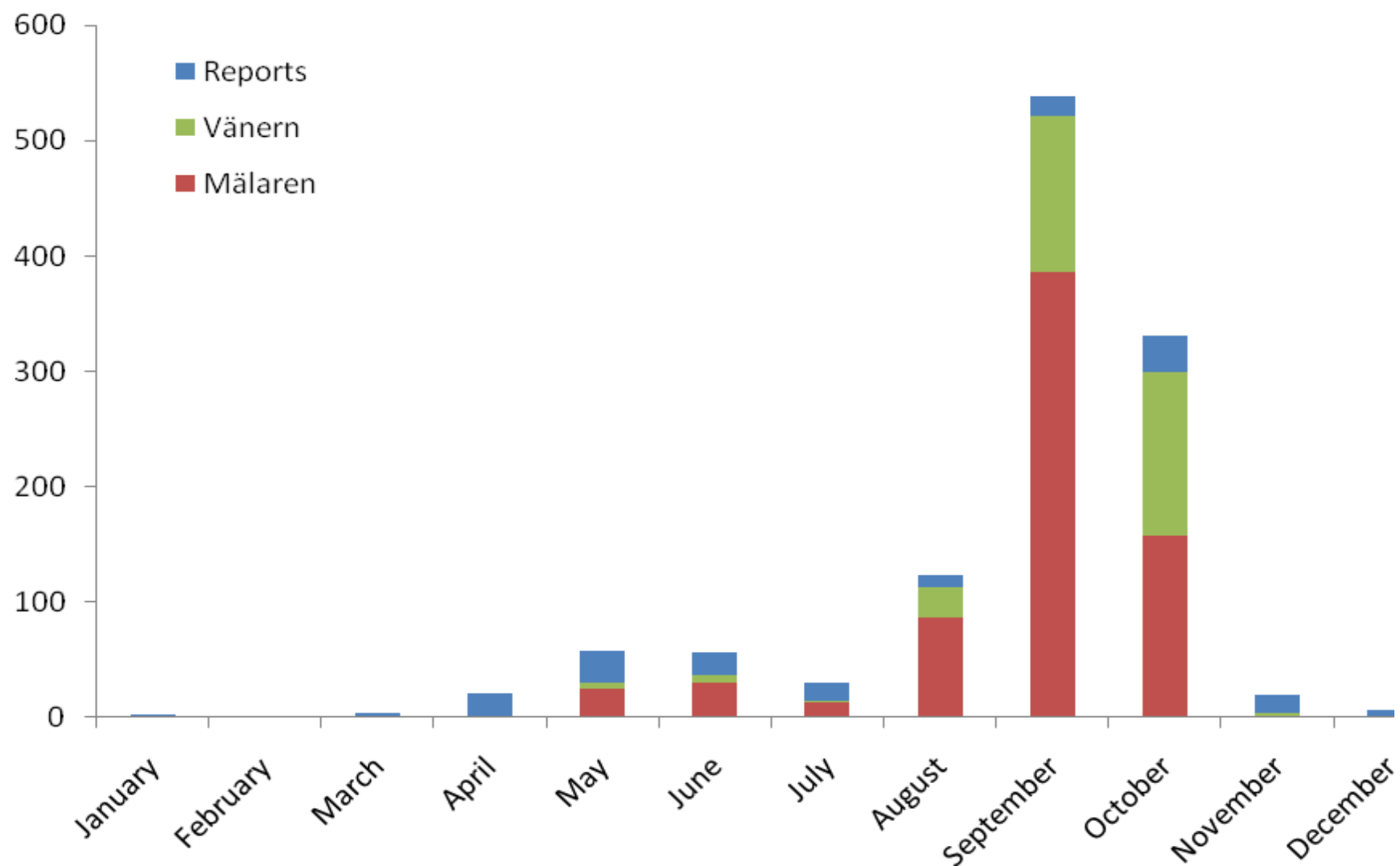
Text och foto:
Björn Blomqvist

Fångster i Vänern och Mälaren

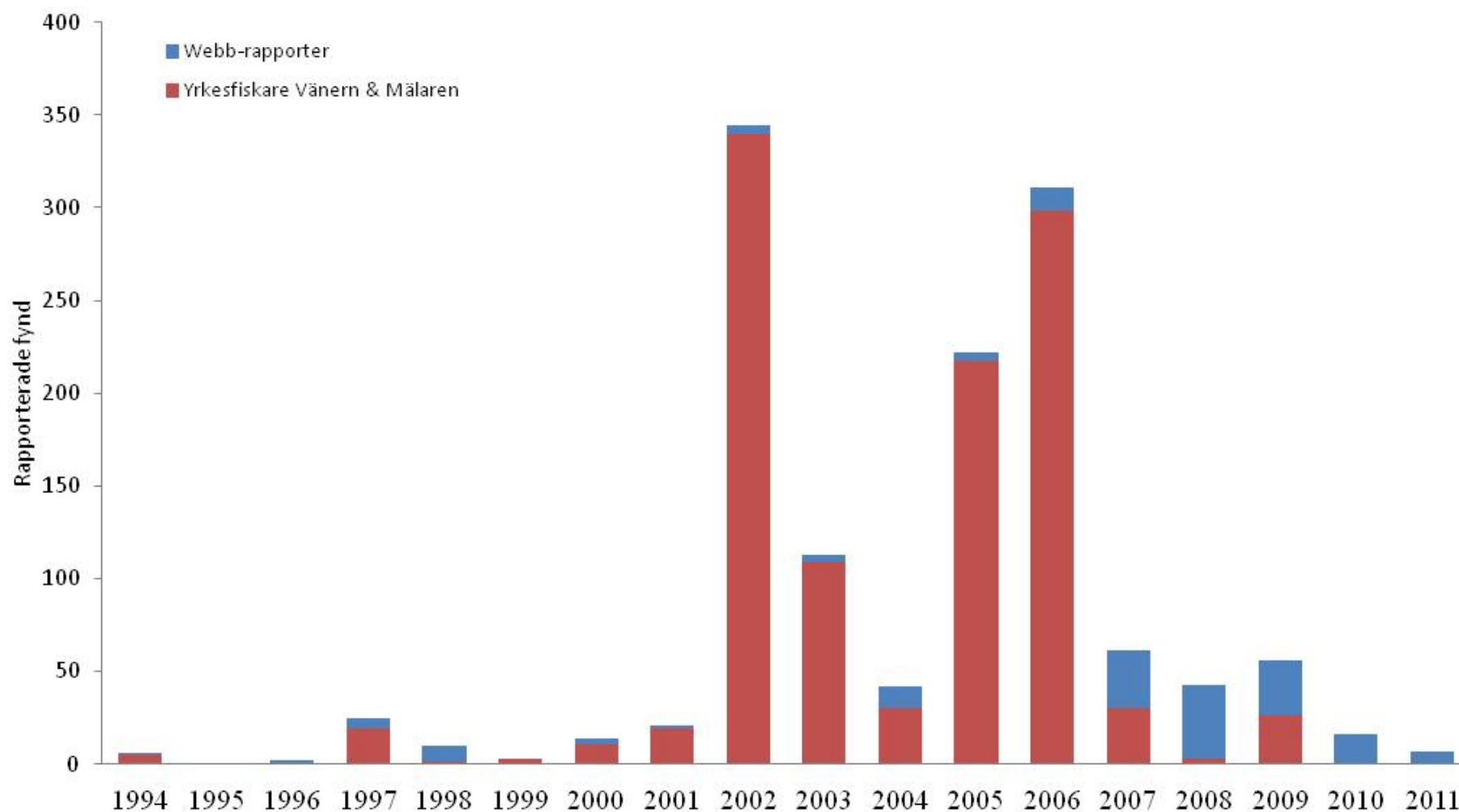
vänermuseet

Antal krabbor från 1932 - 2006

vänermuseet

Rapporterade fynd i Vänern och Mälaren

vänermuseet

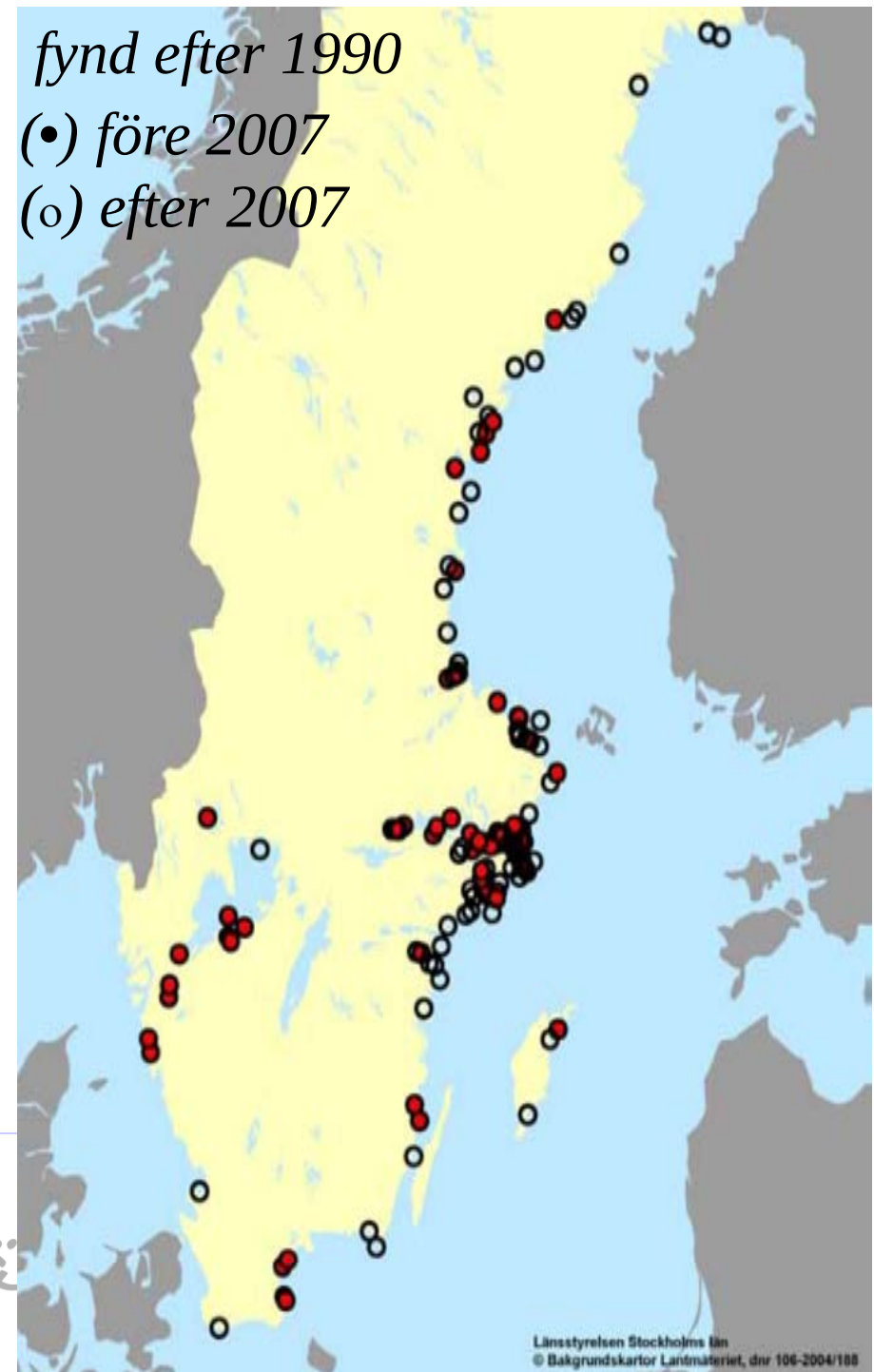
fynd till och med 1990

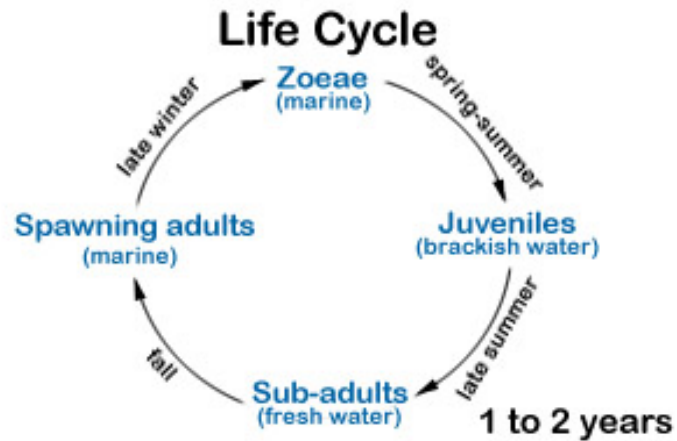
fynd efter 1990

(•) före 2007

(o) efter 2007

Klimatet blir en avgörande faktor

The Natural History Museum

The Natural History Museum

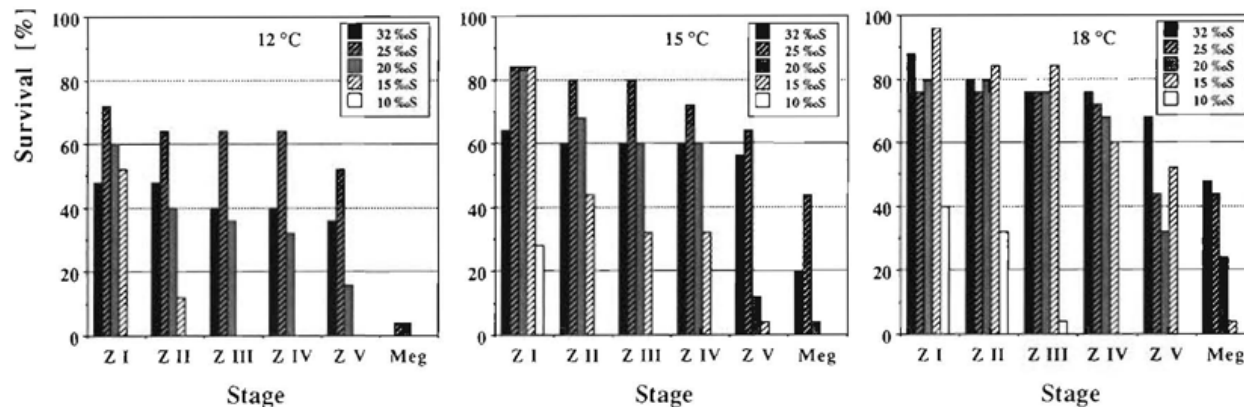

Fig. 1. *Eriocheir sinensis*. Survival (cumulative %; initial $n = 25$) of larval stages in relation to temperature (°C) and salinity (‰S); Z: zoeal stages, Meg: megalopa

vänernuseet

Ekonomiska effekter...

... i Tyskland

- Installation och underhåll av fångstredskap
- Stranderosion och förlusten av inhemska arter
- Minskad inkomst från fisket
  - Minskade fångster 1994-2004 (ca 8.4 milj euro)

Totalt ca 70-80 miljoner euro

ca 140 ton juvenila krabbor fiskas per år

---

vänernuseet

Ekonomisk betydelse

omsätter ca 1.25 miljarder dollar
per år i Asien

- Gödningsmedel i lantbruket
- Kosmetiska produkter
- Bete till ålfiske
- Maträtter

---

vänermuseet

Rapportera dina fynd

www.nrm.se/ulhandskrabba

Stefan Lundberg
Naturhistoriska riksmuseet

Marcus Drotz
Vänermuseet

Matz Berggren
Kristinebergs forskningsstation

Sture Nellbring
Länsstyrelsen i Stockholms län

---

vänermuseet